

Stockholms stads grupper med särskilda inriktningar

Bakgrund

Utbildningsnämnden beslutade i maj 2012 om en ny inriktning för S:t Örjans skolor. Beslutet innebär att varje särskild undervisningsgrupp inom tidigare S:t Örjans skolor från och med den 1 augusti har organiserats inom en närliggande grundskola.

Av nämndbeslutet framgick att förvaltningen skulle fortsätta ett utrednings- och utvecklingsarbete av grupperna och elever i behov av särskilt stöd. I direktiven för det fortsatta utredningsarbetet fick utbildningsförvaltningen i uppdrag ”att tillsätta en samordnande organisation som över hela staden ska tillse att det finns särskilda undervisningsgrupper tillgängliga för de elever som har behov av det. Utbildningsförvaltningen ska också säkerställa att nödvändig kompetens inom elevhälsa bibehålls även efter omorganisationen.”

En annan utgångspunkt i arbetet är rapporten ”Rapport från inspektion av S:t Örjans skolor 6/9-7/10 2011” upprättad av stadens dåvarande utbildningsinspektörer.

Fortsatt utredningsarbete hösten 2012

Hösten utgör en så kallad ”övergångsperiod” då före detta S:t Örjans skolläring och dess centralt placerade elevhälsa med flera finns kvar och överlämnar information om eleverna och verksamheten till respektive mottagande rektor. Den centralt placerade personalen sköter även placeringen i grupperna, viss administration och utgör ett stöd till mottagande skolor.

De frågor som förvaltningen arbetat med under hösten gäller framför allt:

- en samordnande organisation för Stockholms stads grupper med särskilda inriktningar
- finansiering av grupperna
- vilka kommunövergripande grupper ska finnas
- organisering av elevhälsan
- placeringen i grupperna

- konsultativt stöd till skolor som har elever med mycket stora stödbehov

Former för detta ska vara klara till 1 januari 2013.

Arbetsgrupp och referensgrupper

En arbetsgrupp om tre personer har funnits och finns för det fortsatta utredningsarbetet under hösten 2012. Arbetsgruppen har till sin hjälp haft en referensgrupp bestående av personer med olika funktioner och kompetenser kring elever i behov av särskilt stöd. Till arbetet har också knutits en facklig referensgrupp.

De sju grundskolecheferna har arbetat övergripande med hur det framtida arbetet med elever i behov av särskilt stöd ska bedrivas och har tagit upp ett antal frågor kring elever i behov av särskilt stöd i sina rektorsgrupper. Sammanfattningar från dessa diskussioner utgör också ett underlag i arbetsgruppens utredningsarbete.

En samordnande organisation för grupperna

I skollagen 3 kap regleras särskilda undervisningsgrupper. Enligt skollagen får särskilt stöd ges i en särskild undervisningsgrupp och det är rektor som beslutar om det särskilda stödet ska ges i en särskild undervisningsgrupp. Detta avser en särskild undervisningsgrupp på den egna skolan och för sina egna elever.

Förvaltningen ska skapa en samordnande organisation som över hela staden ska se till att det finns kommunövergripande grupper med särskild inriktning. Det innebär att de före detta grupperna inom S:t Örjans skolor inte endast ska vara tillgängliga för elever på den egna skolan utan gälla för elever från alla kommunala grundskolor i Stockholms stad. Eftersom grupperna ska vara kommunövergripande väljer förvaltningen benämningen Stockholms stads ”grupper med särskilda inriktningar”.

Mottagande rektor av en grupp med en särskild inriktning föreslås få i uppdrag att ha en sådan grupp i sin verksamhet som en inriktning för skolan. Det behöver dock finnas en möjlighet till flexibilitet i organisationen för vilka grupper staden ska ha utifrån det behov som finns hos de kommunala grundskolorna.

Grundskoledirektören ges det övergripande ansvaret att samordna organisationen av grupperna för att utifrån behov kunna besluta att minska/öka antalet grupper och platser eller förändra inriktningen för en grupp. Skolorna kan också i allt större utsträckning inkludera elever i behov av särskilt stöd i sin egen verksamhet genom att bygga upp en kompetens om hur anpassningar kan göras i lärmiljön. Bland annat har utbildning i inkluderande förhållnings- och arbetssätt under fyra

år genomförts på Harvard Graduate School of Education med grupper av skolledare och speciallärare. Ett behov av grupper med särskilda inriktningar kommer dock att kvarstå för vissa elever.

Vilka grupper ska Stockholms stad finansiera centralt

Utifrån det arbete som har bedrivits är förvaltningens ambition att grupperna framöver ska delas in utifrån likartade behov av anpassningar i lärmiljön samt pedagogiska och metodiska strategier, och inte utifrån diagnoser.

I arbetet har det framkommit att det framför allt finns behov av stadsövergripande grupper när det gäller följande elever:

- Elever som har begränsningar inom social interaktion, kommunikation och föreställningsförmåga och som behöver en lärmiljö som stöder dessa områden
- Starkt utagerande elever/elever med mycket aggressivt beteende
- Elever med svåra psykiska problem

Idag har Stockholms stad 17 grupper med särskilda inriktningar och förvaltningen föreslår att den nya organisationen ska omfatta 14 grupper. Det innebär att förvaltningen kommer att avveckla Sjöängens samverkansklass, då samverkansklass inte är förenligt med skollagen. Eleverna fortsätter sin skolgång i gruppen, men denna benämns inte längre samverkansklass. Samarbetet med Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) fortsätter. Grupperna Boga och Marieborg avvecklas på grund av låg efterfrågan.

Ansvarig rektor för grupperna kommer att informera vårdnadshavare och elever om ovanstående förändringar.

Antagning i grupperna

Förvaltningens arbete med antagningen till grupperna har bland annat handlat om en professionell vägledning för vårdnadshavarna inför deras val av skola.

Förvaltningen föreslår att ett centralt mobilt team inrättas i syfte att kvalitetssäkra antagningen och ha den samlade kompetensen om stadens grupper med särskilda inriktningar. Det mobila teamet utgörs av olika specialkompetenser i form av speciallärare/specialpedagoger och psykologer och vid behov andra kompetenser. Det mobila teamet föreslås få sin organisatoriska tillhörighet på grundskoleavdelningen centralt.

Förvaltningen har noterat ett behov på skolorna av att på plats få tillgång till specialkompetenser för elever med stora stödbehov. Det tar ibland lång tid och många misslyckanden innan en elev får en plats i en grupp. Utifrån detta behov ska det mobila teamet kunna anlitas av en rektor för att arbeta med en elev i behov av särskilt stöd i de fall skolan behöver stöd och hjälp från personer med specialkompetenser. Det innebär att det mobila teamet har ett konsultativt uppdrag och arbetar med att handleda och kompetensutveckla lärare, arbetslag och skolledningar på plats i skolan. Teamet gör på uppdrag av rektor en pedagogisk kartläggning av eleven och hjälper skolan att i praktiken anpassa lärmiljön för eleven utifrån elevens specifika behov.

Om de vidtagna åtgärderna ändå inte är tillräckliga, och när inkludering i elevens skola inte fungerar, ska rektor kunna kontakta det mobila teamet som utifrån sin bedömning kan vägleda eleven vidare till en grupp med särskild inriktning. Teamet gör en bedömning om lämplig grupp och rektor rekommenderar vårdnadshavarna att söka sig till den skola som har gruppen. Mottagande rektor är involverad i processen. Om vårdnadshavarna söker den rekommenderade skolan skrivs eleven in och rektor placerar eleven i skolans grupp med särskild inriktning.

Kompetens i grupperna i form av elevhälsa

Före detta S:t Örjans centralt placerade elevhälsa består idag av tre studie- och yrkesvägledare, två kuratorer, fem psykologer, två skolsköterskor och en handledare. För att få en kontinuitet i det arbete som redan bedrivs föreslår förvaltningen att dessa medarbetare knyts till den grupp där de i huvudsak tjänstgör och att de anställs på den grundskola som gruppen tillhör. För att bibehålla kompetensen i grupperna fördelas elevhälsoresurserna ut till grupperna utifrån behov. Genom att tillhöra en skola ingår nämnda medarbetare i hela skolans elevhälsoteam istället för att bli uppdelade mellan dem som arbetar mot gruppen och dem som arbetar mot skolan i övrigt. Undantagna är skolsköterskorna och handledaren som arbetar mot de flesta grupper och som föreslås tillhöra uppdragsavdelningen för lärande och elevhälsa. Omorganisationen medför inga skillnader när det gäller att köpa in övriga kompetenser, som till exempel psykiatriker, vilket kan fortsätta liksom tidigare.

För att ta tillvara och sprida kompetensen hos före detta S:t Örjans centralt placerade elevhälsa kommer grundskoledirektören, eller den han utser, att skapa nätverk för elevhälsopersonalen i de olika grupperna. Genom nätverk kan elevhälsopersonalen utbyta erfarenheter, information och delta i gemensam kompetensutveckling.

Finansiering

Utgångspunkten för en ny finansieringsmodell för stadens grupper med särskilda inriktningar är att skapa en stabilitet för grupperna och att kunna bevara en hög kompetens. Finansieringen beslutas i och med verksamhetsplanen.